

EVOLUȚIA PETEI DE FLOAREA-SOARELUI

**Tatiana IATISIN[®], cercetător științific,
Institutul Național de Cercetări Economice**

Actualitatea acestei lucrări constă în aceea că floarea-soarelui este una dintre principalele culturi oleaginoase, cu un spectru larg de utilizare în sectorul alimentar și industrial, contribuind astfel la soluționarea mai multor probleme de valoare economică. Scopul cercetării îl constituie analiza și evoluția suprafețelor, producția, de a arăta schimbările majore ce s-au înregistrat în lume, cât și în R. Moldova, concentrându-se asupra perioadei 2000-2015. Baza metodologică a investigațiilor o constituie analiza evoluției, metoda comparației. Rezultatul cercetării include caracterizarea situației actuale și perspectivele producției și comercializării semințelor de floarea-soarelui în piața globală.

Cuvinte-cheie: floarea-soarelui, producția de floarea-soarelui, exportul semințelor de floarea-soarelui.

The novelty of this scientific paper is that sunflower is one of the main oleaginous crops with a wide spectrum of use in food and industrial sectors, thus helping to solve many economic value problems. The aim of the research is to analyze and show the evolution of surfaces, production, in order to show the major changes that have occurred in the world as well as in the Republic of Moldova, especially focusing on the period of 2000-2015 years. The methodological basis of the investigations is the analysis of evolution and the method of comparison. The result of research includes the characterization of the current situation and the prospects for the production and how sunflower seeds will occur a target of the global market.

Keywords: sunflower, sunflower production, export of sunflower seed.

JEL Classification: Q 10, Q12, Q 17.

În ultimul timp, datorită dezvoltării industriei biodieselului, precum și a creșterii ponderii utilizării nealimentare a uleiurilor vegetale, interesul consumatorilor pentru toate semințele oleaginoase din lume este în creștere bruscă. Astăzi, unul dintre locurile principale din clasamentul mondial al culturilor oleaginoase îl ocupă floarea-soarelui.

Piața de floarea-soarelui la nivel mondial în ultimii ani este caracterizată de o creștere considerabilă a recoltei globale și a suprafețelor însămânțate cu această cultură. După datele FAO suprafețele însămânțate cu floarea-soarelui în 2013 în lume, au constituit 25,6 mil. ha. În ultimii 10 ani suprafața cultivată cu floarea soarelui în lume a crescut cu 18,5%, iar în ultimii 50 de ani suprafața a crescut de 3,7 ori.

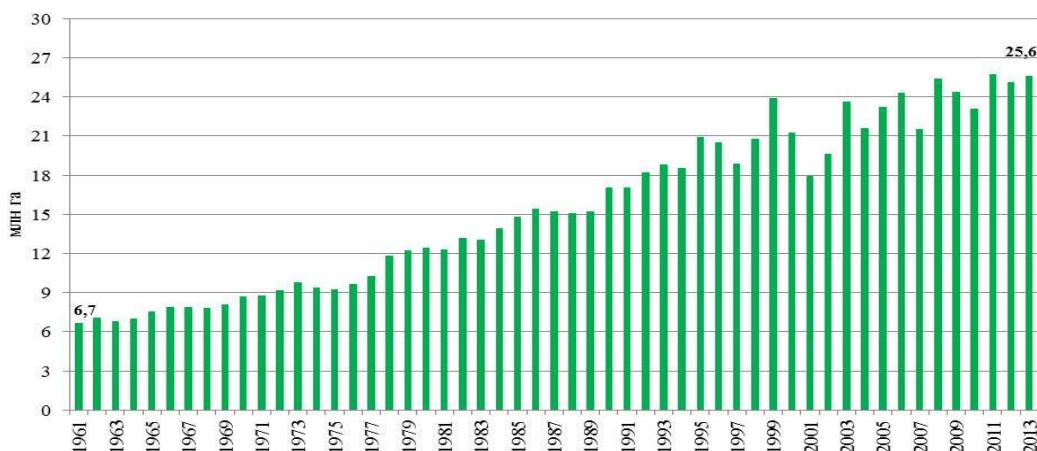

Figura 1. Suprafața mondială de floarea-soarelui în anii 1961-2013, mil. ha

Sursa: <http://ab-centre.ru/articles/mirovoy-rynok-semyan-podsolnechnika-podsolnechnogo-masla-i-podsolnechnogo-shrota-v-2001-2014-gg>

Totodată și, producția globală la nivel mondial în ultimii 10 ani a crescut cu 71%, iar comparativ cu anul 1961 de 6,6 ori. Producția mondială de floarea soarelui în anul 2013 a constituit 44,8 mil. tone. Această creștere este datorată creșterii suprafețelor cultivate cu floarea soarelui dar și a recoltei la ha. Astfel, creșterea producției globale a favorizat scăderea prețurilor la semințele de floarea soarelui și la ulei în a doua jumătate a anului 2013.

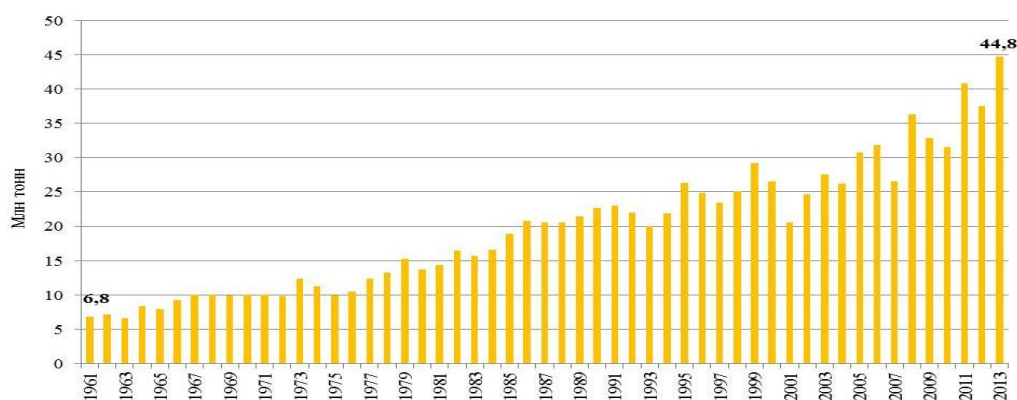

Figura 2. Producția globală în lume de floarea-soarelui în anii 1961-2013, milioane tone

Sursa: <http://ab-centre.ru/articles/mirovoy-rynok-semyan-podsolnechnika-podsolnechnogo-masla-i-podsolnechnogo-shrota-v-2001-2014-gg>

Cei mai mari cultivatori de floarea soarelui la nivel mondial sunt Ucraina și Rusia, aceștia semănând peste 40% din suprafața mondială a acestei culturi. În top 10 țări cei mai mari cultivatori mondiali de floarea soarelui mai intră Argentina, China, România, Bulgaria, Franța, Turcia, Ungaria și Tanzania [1].

Volumul comerțului mondial cu semințe de floarea-soarelui, în 2013, a constituit 4,9 milioane tone. În comparație cu anul 2012 (4,2 milioane tone), această cifră a crescut cu 16,7%, față de 2011 (4,8 milioane tone) – cu 2,1%. Unul din cei mai mari importatori de semințe de floarea-soarelui din lume este Turcia, care în anul 2013 a importat 711 mii tone (14,6% din totalul importurilor mondiale) de semințe de floarea soarelui. În top 10 țări importatoare de semințe de floarea soarelui mai intră Olanda, Germania, Franța, Portugalia, Spania, Ungaria, Italia, Austria și Belgia.

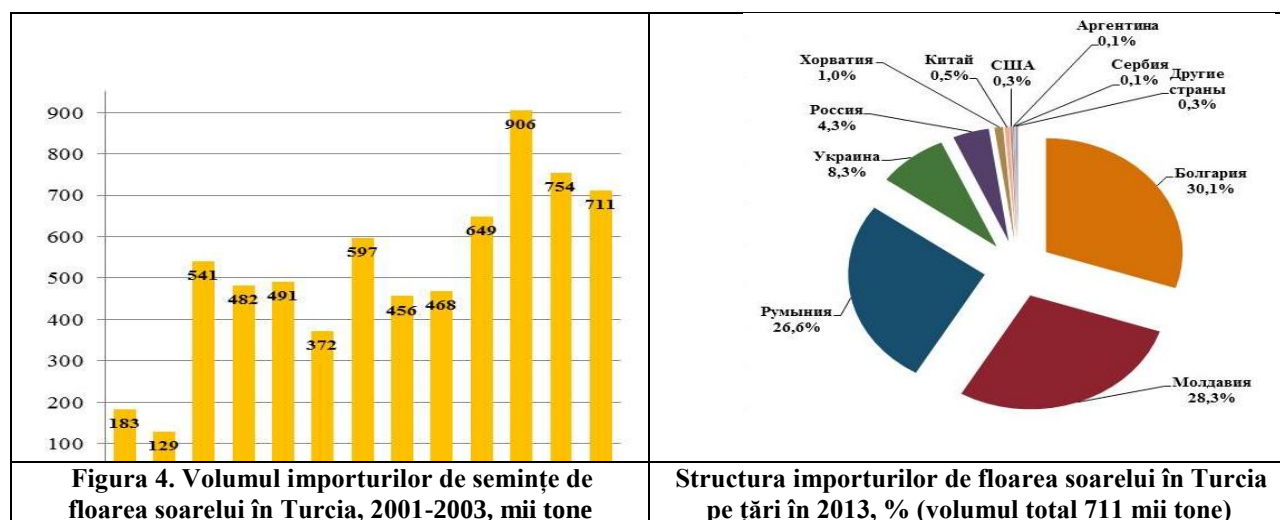

Figura 4. Volumul importurilor de semințe de floarea soarelui în Turcia, 2001-2003, mii tone

Structura importurilor de floarea soarelui în Turcia pe țări în 2013, % (volumul total 711 mii tone)

Sursa: <http://ab-centre.ru/articles/mirovoy-rynok-semyan-podsolnechnika-podsolnechnogo-masla-i-podsolnechnogo-shrota-v-2001-2014-gg>

Republica Moldova, în anul 2013, a fost unul din principalii furnizori de semințe de floarea soarelui în Turcia cu o cotă de 28,3% din totalul importurilor. Suprafața însămânțată în Republica Moldova a constituit 1502 mii de hectare, ceea ce reprezintă 44,3% din suprafața totală a țării. Floarea soarelui constituie circa 22% din total suprafața însămânțată, tabelul 1.

Tabelul 1. Evoluția suprafețelor de floarea soarelui, mii hectare

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Suprafețe însămânțate - total	1500,3	1464,1	1460,3	1477,2	1468,4	1494,3	1502,8	1502,6
Culturi tehnice	342,1	365,4	388,3	412,4	403,6	399,5	437,7	439,9
din care:								
Floarea soarelui	228	226,6	252,4	277	299,3	297,7	317,9	330

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

Pentru Republica Moldova, floarea-soarelui este una dintre principalele culturi oleaginoase, cu un spectru larg de utilizare în sectorul alimentar și industrial, contribuind astfel la soluționarea mai multor probleme de valoare economică. Evoluția suprafețelor însămânțate cu floarea soarelui este în creștere începând cu anul 2009, până atunci fiind caracterizată

de fluctuații pe fundalul secetei și inundațiilor din anii precedenți. Comparativ cu anul 2008 observăm o creștere a suprafețelor cultivate de floarea soarelui cu 45%, de la 228 mii ha – în 2008 până la 330 mii ha în 2015 [6].

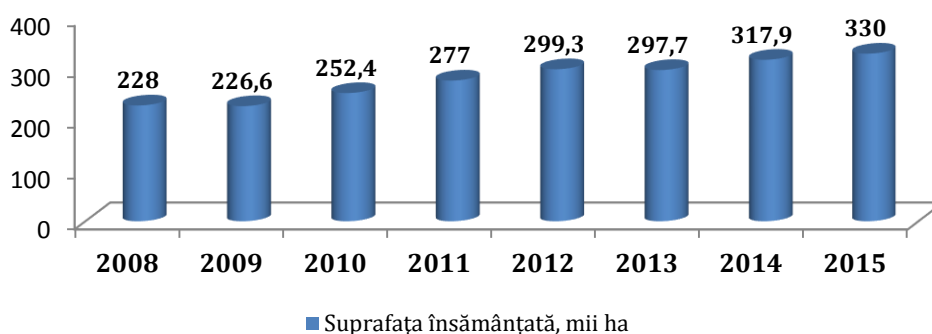

Figura 5. Evoluția suprafețelor însămânțate cu floarea soarelui, 2008-2015, mii ha

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

Recolta totală de floarea soarelui, în anul 2015 a crescut cu 30% față de anul 2008 și a constituit 485 mii tone. Comparativ cu anul 2014 recolta totală de floarea soarelui a scăzut cu 11,5%, față de 2012 a scăzut cu 36,2%. În 2012, din cauza secetei producția totală a constituit numai 296 mii tone, figura 6.

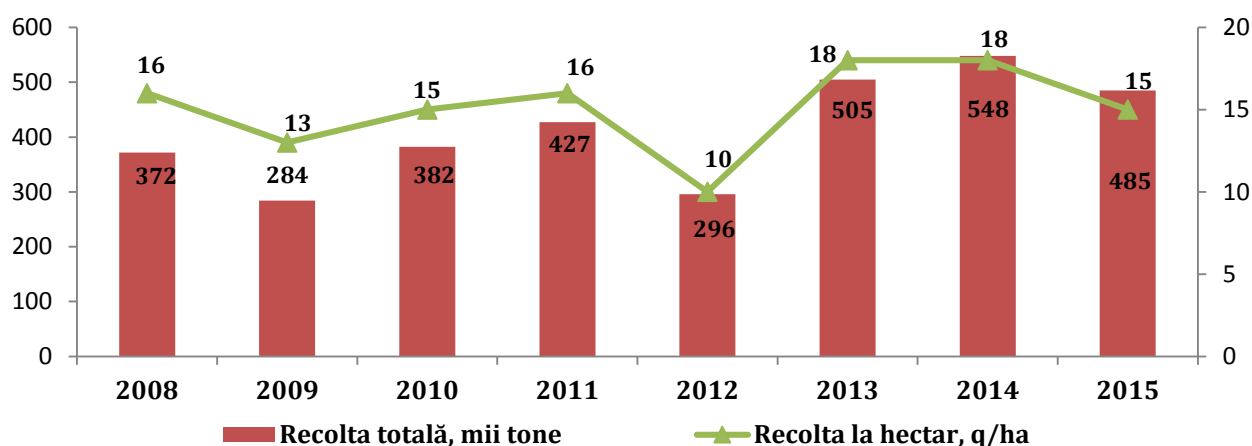

Figura 6. Evoluția recoltei totale și recolta medie la ha de floarea-soarelui în gospodăriile de toate categoriile în anii 2008-2015

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

Anul 2014, a fost un an record pentru producția de floarea soarelui în Republica Moldova datorită condițiilor climatice favorabile. Producția totală de floarea soarelui ajungând la 548 mii tone, cu un randament mediu de 18 q/ha, atingând, astfel un nou record istoric.

Cele mai mari suprafețe de floarea-soarelui pe regiuni, în anul 2015, au fost înregistrate în regiunile de dezvoltare Nord și Sud. Din suprafața însămânțată circa 40% îi revine regiunii de dezvoltare Nord, al doilea loc îl ocupă regiunea de dezvoltare Sud cu 30% și pe al treilea loc este situată regiunea de dezvoltare Centru cu 20,1%. Iar în U.T.A. Găgăuzia și municipiului Chișinău suprafețele însămânțate au constituit 9,8% din total suprafață, tabelul 2.

Tabelul 2. Suprafața însămânțată, roada medie și producția totală de floarea soarelui în întreprinderile agricole și gospodării țărănești pe regiuni, 2014-2015

	2014			2015		
	Suprafața însămânțată, ha	Roada medie la ha/q	Producția globală, mii tone	Suprafața însămânțată, ha	Roada medie la ha/q	Producția globală, mii tone
Total pe republica	252,9	18,4	464,4	261,5	15,5	404,8
Municipiul Chișinău	1,2	12	1,3	1	8,7	0,9
Nord	103	20,7	213,4	103,8	15,5	160,3
Centru	58,1	15,8	92	52,8	13,7	71,8
Sud	68,5	17,8	121,4	78,6	16,7	130,8
U.T.A Găgăuzia	22,2	16,5	36,6	25,3	16,3	41,1

Sursa: Conform datelor, Biroului Național de Statistică.

În profil teritorial o creștere a recoltei totale de floarea-soarelui, comparativ cu anul 2014 a fost înregistrată în regiunea de dezvoltare Sud - 130,8 mii tone, cu 9,4 mii tone mai mult și U.T.A. Găgăuzia cu o recoltă totală de 41,1 mii tone, mai mare cu 4,5 mii tone (36,6 mii tone). Recolta de floarea soarelui în regiunile de dezvoltare Nord și Centru au avut de suferit din cauza lipsei de precipitații din lunile mai-iulie, respectiv s-a înregistrat o recoltă de 160,3 mii tone mai puțin cu 25% față de recolta din 2014 (213,4 mii tone) și 71,8 mii tone, mai puțin cu 22%, (92,0 mii tone).

Capacitatea de export pentru semințe de floarea-soarelui influențează afacerile procesatorilor industriali din industria uleiurilor și furajelor. În perioada anilor 2006-2014, exportul de floarea soarelui a crescut de cinci ori, de la 52 mii tone la 248 mii tone. Exportul de floarea soarelui, în anul 2014 a constituit 248 mii tone, comparativ cu anul 2013 (275 mii tone) fiind în scădere cu 10%, comparativ cu anul 2012 exportul de floarea soarelui a scăzut de 2,2 ori [6].

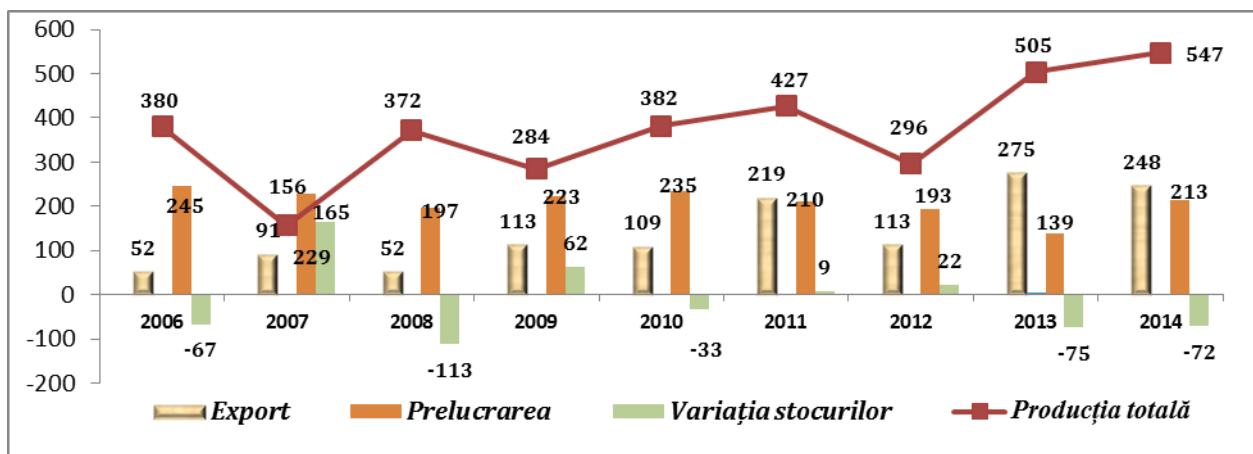

Figura 7. Valorificarea florei soarelui și utilizarea ei în anul 2006-2014, mii tone

Sursa: Balanței resurselor alimentare și utilizării lor, Biroul Național de Statistică.

O bună parte din recoltă este utilizată pe piața internă în industria uleiului, iar cealaltă parte este export. Principalele țări spre care sunt îndreptate exporturile de semințe de floarea soarelui sunt cele din bazinul Mării Negre. În 2013, din 275 mii tone de floarea soarelui exportate, Turcia a achiziționat circa 200 mii tone ceea ce a constitui peste 28% din totalul importurilor de semințe de floarea soarelui în Turcia [1].

În concluzie putem menționa că floarea-soarelui reprezintă o materie primă importantă atât în mixul strategic al agricultorilor cât și în strategiile de export ale comercianților. La nivel mondial, însă floarea-soarelui este un produs periferic în piața semințelor oleaginoase. Regiunea Mării Negre strânge în același loc patru dintre cei mai mari zece producători de floarea-soarelui din lume. Ucraina și Rusia sunt, tradițional, cei mai mari producători de semințe de floarea-soarelui din lume (cu o recoltă de 13 milioane de tone, respectiv 9,5 milioane de tone).

În structura suprafețelor însămânțate în R. Moldova cu culturi tehnice se atestă o modificare ușoară pe parcursul ultimilor ani, suprafețele agricole însămânțate cu oleaginoase fiind în creștere, fapt ce scoate în evidența creșterea importanței acestei culturi. Producția culturilor tehnice pe perioada ultimilor 3 ani a înregistrat creșteri. Floarea soarelui, fiind pe primul loc în structura oleaginoaselor cu o recoltă de 485 mii tone în anul 2015 cu un randament mediu de 15 q/ha. Secetele din 2007 și 2012 și inundațiile din 2008-2010 au scos la iveală punctele slabe din sectorul agricol, care au o puternică influență asupra recoltei totale a tuturor culturilor.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Мировой рынок семян подсолнечника, подсолнечного масла и подсолнечного шрота в 2001-2014 гг. <http://ab-centre.ru/articles/mirovoy-gynok-semyan-podsolnechnika-podsolnechnogo-masla-i-podsolnechnogo-shrota-v-2001-2014-gg>
2. Рынок семян подсолнечника и продуктов переработки в Украине. <http://www.interagro.in.ua/ru/348-article-348>
3. Мировое производство семян подсолнечника уменьшится на 1 млн. Тонн. <http://agro2b.ru/ru/analytics/44659-Mirovloe-proizvodstvo-semyan-podsolnechnika-umenshitsya-mln.html>
4. Cercetarea pieței regionale a oleaginoaselor pentru extinderea oportunităților de comerț transfrontalier: Moldova, Romania, Ucraina. www.agravista.md/
5. www.fao.org
6. Anuarul Statistic al Republicii Moldova/Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova. –Ch.: Statistica, 2015. ISBN 978-9975-78-932-5, pag. 558